

Delavska **Pravica**

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop. v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo || Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 5.—, za štiri leta Din 15.—, za pol leta Din 30.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru || Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 21, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Delovnemu ljudstvu Slovenije!

Delavci! Delavke! Nameščenci! Nameščenke!

Nad 40 let obstoji v Sloveniji obči in posebej še krščansko socialistični delavski pokret. Nujnost ga je rodila. Pa čeprav se slovenskemu delavcu in nameščencu še ni nikdar godilo dobro, je to, kar ga je zadelo zadnja leta, neznosno, je zločin, ki vpije do neba. Tisoči hočejo dela, a ga ne dobe. Vsega je v izobilju, a delavci in njihove družine stradajo, umirajo. Vse to je en sam dokaz, ki mora delavce in nameščence vseh strok in poklicev združiti v

enočno fronto, v boj zoper nekrščanski kapitalizem in njegove podpornike.

Delavska zbornica je že po mrtvi črki zakona razredna zastopnica vseh delavcev in nameščencev. Koliko bolj mora to postati po nesebičnem delu njenih delegatov.

DELAVCI, DELAVKE, NAMEŠČENCI, NAMEŠČENKE!

Nad 15.000 glasov ste zaupali pri volitvah v Delavsko Zbornico leta 1926 krščansko socialističnim delavskim in nameščenskim zastopnikom. Sleherni od teh zastopnikov se je v »Klubu krščanskih socialistov Delavske zbornice« zavedal:

Čim prestopi prag Delavske zbornice, tedaj je samo eno:

borec zoper velekapitalizem, njega podpornike in oboževalce, zastopnik vseh delavcev in nameščencev Slovenije, prijatelj tudi tovarišev iz nasprotnega tabora v imenu Kristusovega evangelija.

DELAVCI, DELAVKE, NAMEŠČENCI, NAMEŠČENKE!

Druge volitve v Delavsko zbornico so razpisane. Vedno smo zahtevali njih razpis. Prav je, da morete danes svobodno voliti svoje razredne zastopnike. In tako stopa

JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA

kot osrednja organizacija krščansko socialističnih delavskih sindikatov ter

STROKOVNA ZVEZA PRIVATNIH IN TRGOVSKIH NAMEŠČENCEV JUGOSLAVIJE

kot osrednja organizacija nameščenskih privatnih, trgovskih in svobodnih strok pred Vas s pozivom in prošnjo:

dne 7. in 8. oktobra t. l. vsi na volišče

Glasujte vsi za krščansko socialistične delavske in nameščenske sindikate!

ZAKAJ? Delavska zbornica ima velike naloge. Te so:

Izvojevati ugled in spoštovanje do že obstoječe socialne zakonodaje.

Vemo in čutimo vsi, kako jo teptajo in prezirajo.

že obstoječo socialno zakonodajo izgraditi do konca.

Brezposelni bratje in sestre, do skrajnosti izkoriščani, v bedi, v boleznih in gladi hirajoči in propadajoči viničarji in poljedelski delavci pretresljivo kličejo v ta boj.

Zaščito delavcev in nameščencev do skrajnosti poostri.

Dejanja zadnjih let so samo ena nepretrgana tožba in obtožba v tem pogledu. Delavce in delavke so metali in še mečejo na cesto brez povoda, nalagajo jim nadvse krivične kazni za prestopke, ki niso prestopki.

Nameščencem in nameščenkam ukinjajo z zvestim in nesebičnim delom pridobljene pragmatike in druge pravice. Krize denarnih zavodov in drugih obratov, ki so jih zakrivila v veliki meri nesposobna vodstva, rešujejo tako, da znižujejo plače in osebje odstavljajo iz služb, one pa, ki so še ostali, obremenjujejo s prekomernim delom.

Priporiti soodločevanje pri vodstvu in upravi Delavske zbornice vsem, ki spadajo v družino delovnega ljudstva.

Danes še ne morejo udeležiti svoje volje niti viničarji, niti poljedelski delavci, niti železničarji, niti uslužbenci avtonomnih mest. Danes šteje armada volivcev nad 80.000, morala bi pa nad 150.000. Zato bo delo za Delavsko zbornico nepopolno, dokler ne bo strnjen krog celotnega delovnega ljudstva.

Poglobiti delavsko in nameščensko zavest.

»Najgotovejša resnica je, da bogastvo držav ne pride od drugod, kakor od dela delavcev« (Leon XIII).

Zato pripada delavcem — ročnim in duševnim — prvo in najvažnejše mesto v družbi. Danes tega ni. Zato ga bo treba priboriti. Zmaga bo dobojevana takrat, ko bodo vodili in bojevali ta boj delavci in nameščenci, ki bodo prešinjani ponosa in zavesti, da so delavci in nameščenci, da jim gre po naravnem in božjem pravu prvo mesto v družbi in da je njihova sveta dolžnost, da ustvarjajo

enotno fronto delovnega ljudstva!

DELAVCI, DELAVKE, NAMEŠČENCI, NAMEŠČENKE!

Če je kdo upravičen, da mu izkažete svoje zaupanje, je upravičena **JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA**. Od svojega postanka sem je bila

neuklonljiva in brezkompronisna boriteljica

za pravice, za gospodarski, kulturni in moralni dvig delovnega človeka. Pred leti je izdala iskren poziv vsem strokovnim delavskim in nameščenskim organizacijam, da osnujejo enotno delavsko in nameščensko strokovno vodstvo in s tem enotno fronto. Ni uspela. Lehe še niso bile dovolj presoncene, zato ni moglo sejano seme vzkliti. Toda Jugoslovanska strokovna zveza ni odstopila od tega svojega poslanstva. Dela z nezmanjšano silo in z nezmanjšanim zaupanjem na končen uspeh še naprej.

Zato mora biti geslo vsakega zavednega delavca, zavedne delavke, zavednega nameščenca, zavedne nameščenske:

UPRAVO DELAVSKE ZBORNICE JUGOSLOVANSKI STROKOVNI ZVEZI!

Neustrašno in vztrajno na agitacijo, da spoznajo vsi delo Jugoslovanske strokovne zveze, da se bodo vsi zavedali, zakaj morajo voliti kandidatni listi Jugoslovanske strokovne zveze.

DELAVCI IN NAMEŠČENCI!

Dosledna borba bo zmagala! Zato izvolite v Delavsko zbornico delegate krščansko socialističnih sindikatov, ki Vam obljubljajo **dosledno, nesebično in stvarno borbo** za Vaše pravice po zgledu svojih učiteljev in voditeljev: dr. Jan. Ev. Kreka, Moškerca in Gostinčarja.

Naša glasovnica je bela!

JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA,

osrednji sindikat krščansko socialističnega delavstva.

Strokovna zveza privatnih in trgovskih nameščencev Jugoslavije.

Strokovna zveza rudarjev.

Strokovni odbor kovinarjev.

Strokovni odbor papirn. delavstva.

Strokovni odbor kmečkih delavcev.

Strokovna zveza monopol. delavstva.

Poselska zveza.

Strokovna zveza viničarjev.

Strokovni odbor tekstilnega delavstva.

Strokovni odbor lesnega delavstva.

Strokovni odbor oblačilnega delavstva.

Seja vodstva Jugosl. strok. zveze

V nedeljo dne 10. septembra 1933 se je vršila ob številni udeležbi delegatov iz cele Slovenije v Ljubljani seja vodstva Jugoslovanske Strokovne zveze.

Sejo je vodil tovariš načelnik Srečko Žumer. Uvodoma je ugotavljal, da je seja vodstva sklicana predvsem radi volitev v Delavsko zbornico in ima nalogo sestaviti kandidatno listo, kakor tudi sprejeti oklic vsemu delavstvu za volitve v Delavsko zbornico. Volitve v Delavsko zbornico so izredne važnosti, ker bodo pokazale koliko zna delavstvo ceniti pridobitve socialne zakonodaje, in koliko je ono sposobno direktno sodelovati in voditi to važno delavsko inštitucijo.

Tovariš podnačelnik Rutar je v kratkih besedah orisal potek dela in dogodkov od razpisa volitev v Delavsko zbornico.

Po teh kratkih poročilih se je prešlo takoj na dnevni red, in to sestavo kandidatne liste, ki je bila v sporazumu z vsemi delegati sestavljena in tudi soglasno sprejeta.

Upoštevale so se vse krajevne prilike, predvsem pa to, da se mora v Delavsko zbornico postaviti najboljše moči, ki bodo v resnici zmožne in sposobne zastaviti vse svoje sile za dobrobit delavstva.

Nato se je prečital oklic vsemu delavstvu, v katerem se ga poziva na volitve v Delavsko zbornico s prošnjo, da zaupa svoje glasove listi krščansko socialističnega delavstva, ki mu daje največ garancije, da bo nesebično delala za koristi delavstva. Oklic je bil soglasno in z burnim aplavzom sprejet.

Nato so tovariši delegati dobili še kratka

navodila o delu in agitaciji, ki naj jo vršijo za časa volivnega boja med delavstvom.

H koncu so se oglašili še posamezni tovariši, med drugimi tov. Lešnik iz Hudejame in tov. Hočevnar iz Celja, ki sta poudarjala, da mora Jugoslovanska Strokovna zveza v tem

Navodila za volitve v delavsko zbornico

V zadnji številki »Delavske Pravice« smo jasno obrazložili, kateri volivci imajo pravico voliti po pošti. Pravico voliti po pošti imajo vsi oni volivci, ki so od kraja zaposlitve oddaljeni nad 5 km od krajevnega volišča. Kljub temu pa mnogi volivci še vedno niso na jasnem, kako bodo volili. To velja zlasti za lesne delavce, ki so po svoji zaposlitvi raztreseni daleč naokoli po gozdovih, od sedeža svojega obrata. Na primer: V Bohinjski Bistrici se nahaja sedež Šumske uprave. Delavci, ki so zaposleni pri tej Šumski upravi, so zaposleni 10, 20 in še več kilometrov iz Bohinja. Ti delavci imajo pravico voliti po pošti, ker pravi volivni red za volitve v Delavsko zbornico člen 25, da imajo pravico voliti po pošti vsi oni delavci, ki so po svoji zaposlitvi oddaljeni nad 5 km od krajevnega volišča. Šumska uprava ni oddaljena 5 km od volišča, vendar delavci, ki so pri Šumski upravi zaposleni, so pa nad 5 km oddaljeni, zato imajo vsi taki pravico voliti po pošti. Takih slučajev imamo tudi drugod, n. pr. v Škofji Loki in povsod tam, kjer se nahajajo lesna podjetja. Vedeti pa je treba, da vsi

boju nastopati popolnoma samostojno in to brez vsakih tujih vplivov. Iti mora samostojno na volitve brez vsakih kompromisov, kakor so to hotele gotove skupine in to pri nameščanski kandidatni listi.

Z apelom na delo za porast naše Jugoslovanske Strokovne zveze in čimbolj živahno agitacijo pri volitvah v Delavsko zbornico je bil zbor zaključen.

taki delavci spadajo pod ono krajevno volišče, pod katerega spada sedež podjetja, pri katerem so zaposleni. Na gorenje opozarjamo zlasti lesno delavstvo, ki je zaposleno v gozdovih.

Kakor že znano, bodo poleg krajevnih volišč obstajala tudi obratna volišča. Obratna volišča pa bodo le v onih podjetjih, kjer je zaposlenih nad 150 delavcev in šele, če bodo obratno volišče zahtevali obratni zaupniki ali pa strokovna organizacija. Volitve na obratnih voliščih bodo že v soboto dne 7. oktobra. Pri tem opozarjamo, da morajo delavci in delavke, ki so zaposleni v obratih, v katerih bodo obratna volišča, voliti vsi le na obratnem volišču, ker bodo drugače izgubili volivno pravico. Na obratnem volišču pa volijo tudi oni volivci, ki so po 16. avgustu izstopili iz dela na dotičnem obratu. Volivci, ki so zaposleni v onih obratih, v katerih ne bo obratnih volitev, čeprav je zaposlenih nad 150 delavcev, bodo volili na krajevnom volišču svojega volivnega okrožja v nedeljo dne 8. oktobra.

Kje se bodo dobile glasovnice? Glasov-

nice bodo dobili volivci pri svojih krajevnih voliščih. Tisti, ki bodo volili osebno, bodo dobili glasovnice na volišču tik pred glasovanjem. Tisti, ki pa bodo glasovali po pošti, bodo dobili glasovnice po pošti na svoje stanovanje, če jih bodo pravočasno zahtevali na pristojnem krajevnem volišču. Tisti volivci, ki so zaposleni v onih volivnih okrožjih, za katere ni določenih krajevnih volišč, pa bodo prejeli glasovnice tudi od glavnega volivnega odbora v Ljubljani po pošti na dom, če jih bodo pravočasno zahtevali. Oni volivci, ki

imajo pravico voliti po pošti, morajo vsaj 5 dni pred volitvam zahtevati glasovnice. Volivci, ki bodo glasovali po pošti, bodo poleg glasovnice sprejeli tudi kratko navodilo, kako naj ravnajo s kuverto in glasovnicami. Priporočamo volivcem, da se kolikor mogoče udeležijo volitev osebno, četudi imajo pravico voliti pismeno. Pri osebnem glasovanju je izključena vsaka manipulacija, medtem ko je glasovanje po pošti precej izpostavljeno raznim nepravilnostim.

lavski zbornici, ker je bil naš princip, da mora delavstvo v stvareh delavskih interesov iti vedno skupaj. Kjer pa se je bodisi od strani marksističnih voditeljev, bodisi od strani narodnosocialnih strokovnih vodij delalo v nasprotju z dejansko koristjo delavstva, smo odločno nastopili proti, kakor nam je veleva naš program in naša krščanska vest.

Voditelji Jugoslovanske strokovne zveze so delali vedno v duhu in po načelih krščanskega evangelija. Niso pa o svojem krščanskem prepričanju veliko besedili, ampak so se pošteno trudili, da bi v skrbi za blagor delavskega ljudstva svoje krščansko mišljenje pokazali v svojih dejanjih. Krščanski značaj Jugoslovanske strokovne zveze se vidi jasno v vsej njeni borbi za tisti stan človeške družbe, ki se mu krati polna pravica do dostojnega življenja, in v njenem prizadevanju po takem družabnem redu, kakor ga zahtevata krščanska pravica in ljubezen. Če bi nam kdo očital, da v tem oziru nismo še zadosti storili, mu sami v polni meri pritrjujemo, ker smo sami mnenja, da smo storili v smislu Kristusovega nauka še veliko premalo za delavskega človeka in da se moramo potruditi, da bomo v bodoče storili še veliko, veliko več. Zato pa rabijo naši strokovni voditelji in delavci čim krepkeje podpore v eno nepremagljivo fronto strnjene krščanskosocialističnega delavstva.

Zdaj pa tovariši, dovolj besedi, pa zavijaj vsak rokave in pojdi na delo, na agitacijo, da bo v Delavsko zbornico izvoljenih čim več krščanskih socialistov!

Zopet žrtve racionalizacije

Moste, 9. septembra 1933.

Danes je odpovedalo vodstvo kemične tovarne službo 36 delavcem, ki so zaposleni v tej tovarni že več let. Vzrok odpovedi je, ker so uvedli nov stroj v palilni peči in v lončarni. Ista pesem, kakor povsod drugod. Stroj, ki bi naj lajšal težko delo v tovarnah, postaja v rokah kapitalizma prokletstvo za delavca. Karkoli se ukrene v podjetju v prid »tovarne«, t. j. v cilju večjega dobička, gre v breme in na račun delavca. Taka je smisel in učinek tako zvanega »intenzivnejšega« gospodarstva.

Večina teh delavcev je oženjenih in imajo družine. Razumljivo je, da so zelo razburjeni. Ogorčeno je pa tudi ostalo delavstvo, zlasti še, ker s tem še ni konec redukcij. Po svojih dveh strokovnih organizacijah je sklicalo delavstvo dne 9. septembra ob 4 popoldne skupni sestanek, da zavzame stališče napram tem redukcijam, obenem pa tudi napram drugim vprašanjem, ki so za delavstvo zelo važna, n. pr. kolektivna pogodba, nov delovni red, ker je sedanji že zastarel in deloma tudi v nasprotju z obstoječimi zakoni.

Sestanek je bil prav dobro obiskan, udeležila se ga je večina delavstva. Na sestanku je vladala popolna enodušnost. Vsi so bili odločeni, da pretrgajo dosedanje verige, ki povzročajo, da so navadni hlapeci in sužnji, ne pa to, kar dejansko so in kar bi moralo upoštevati tudi podjetje: Namreč tvorci produkcije in ustvaritelji bogastva, katerega uživajo drugi. Trdna volja vseh je bila in je še, da hočejo v zadevah, ki se tičejo njih, tudi oni soodločevati. Tudi pri redukcijah.

Zbor je soglasno sklenil, da naproša Delavsko zbornico, ki naj doseže, da razpiše kr. banska uprava razpravo, katere se morajo poleg zastopnikov podjetja udeležiti tudi obratni zaupniki, zastopniki delavstva po svojih centralnih in krajevnih organizacijah ter zastopnik Delavske zbornice. Na tej razpravi naj se vsa ta vprašanja temeljito prouče in uredi.

Tovariši! Boj, v katerega gremo, je nam usiljen. Ker je pa pravičen, bomo zmagali. Naše geslo bodi:

Trdno in neomajno vztrajajmo enotni in borbeni: Eden za vse, vsi za enega!

Ne pustite se begati od nikogar!
Naša glasovnica je BELE barve!

Naše volitve

Dne 7. in 8. oktobra t. l. se bodo vršile volitve za vodstvo Delavske zbornice v Ljubljani. Te volitve so čisto delavske in nameščenske ter se tičejo vseh zadev, ki so svojске le za nameščenca in delavca. Torej volitve nimajo nikake politične primesi, ker so delavsko strokovne.

Ker so Delavske zbornice zakonite čuvarice delavskih koristi, je pač dolžnost vseh prizadetih delavcev in nameščencev, da se za to lastno ustanovo v bodoče bolj zanimajo kakor do sedaj. Posebno pa naj se zanimajo za strokovno organizacijo in izobrazbo. Jugoslovanska strokovna zveza je v teku svojega obstoja pokazala dovolj umevanja in dovolj vsestranske delavnosti in požrtvovanja za delavske gospodarske pa tudi kulturne interese. Koliko več bi se dalo storiti, ako bi delavstvo še bolj spoznalo svoj položaj, svojo nalogo in svoj ogromni pomen v družbi ter se krepko organiziralo in zavzelo za svoje telesno in duševno dobro.

Vem, da so zapreke in težave za organizacijo mnogokrat velike, toda nepremagljive niso. Krepka volja in nekoliko »možatosti« premaga tudi velike zapreke. Rešitev socialnega vprašanja in pravična ureditev družbe je sicer že na vidiku, toda — še vedno daleč. Prišel pa bo čas, da socializem, ki hoče vsem dobro, ni vrag, kakršnega slikajo na steno kapitalisti in njih raznovrstni prijatelji in zagovorniki.

Današnja družba je kljub vsemu znanju in učenjaštvu skrajno nazadnjaška, vsaj v kolikor se tiče socialnih vprašanj. Delavskim slojem je naklonjena samo toliko, v kolikor zahtevajo to njeni politični obziri. Delavec naj bo še vedno tekač za gospodo, za vse

drugo naj se ne briga. Za vzgled, da je res tako, navajam važne besede sv. Gregorija Velikega, ki je dejal: »Ljudje, ki si prisvajajo dar božji — zemljo, kot privatno lastnino, zadržujejo brezuspešno svojo nedolžnost (nad obstoječimi razmerami). Med tem, ko odtegujejo siromakom sredstvo za življenje, postajajo morivci tistih, ki dnevno umirajo zaradi pomanjkanja življenjskih sredstev.«

To so krepke besede, ki določajo zasebno lastnino le v toliki meri, da se more lastnik preživljati. Če pa pogledamo dandanes v razne tovarne, rudnike in razna druga podjetja, pa vidimo, da delavci za svoj trud ne dobijo toliko vrednot, ki bi odgovarjale njihovemu delu in najpotrebnejše za življenje. Zato pa hirajo, bolehalo, obupavajo, se iz obupa vdajajo raznim hudodelstvom, žganju in kletvini. Sovražijo ves svet, ker vidijo v njem socialni nered, ki jim jemlje življenje. S tem pa trpi tudi vera v Boga.

Rešitev teh vprašanj čaka bodočnost. Mi pa smo dolžni storiti vse, da pripravimo tej bodočnosti dobro podlago socialne zavesti in strokovnega znanja. Zato so pa delavske strokovne organizacije, pri nas posebno Jugoslov. strokovna zveza, nad vse važne za delavski stanovski in strokovni pokret. Važne so pa tudi volitve v Delavsko zbornico kot zakonito varuhinjo delavskih teženj. Zato pa stopimo na noge in skrbimo, da oddamo pri volitvi 7. in 8. oktobra kolikor največ mogoče belih glasovnic.

Delavci! Dekleta, žene, možje in fantje! Pokažite vsi svojo voljo s tem, da boste volili. Kdor se ne zanima za koristi svojega stanu, je mrtva duša in odobrava kapitalistično sužnost!

Jože Gostinčar

Zdaj pa vsi na delo!

Vesela poročila nam prihajajo iz vseh krajev, kjer se naše delavstvo pripravlja, da stopi kmalu na volišče oddat svoje glasove kandidatom Jugoslovanske strokovne zveze.

Volitve za delegate Delavske zbornice bodo preizkušnja, ob kateri bo naša Jugoslovanska strokovna zveza dobila od krščanskosocialističnega delavstva izpričevalo, kako sodi o njenem delu v dobi po vojni.

Mi se tega izpričevala ne bojimo, ker smo delali ves čas pošteno, vestno in dosledno po programu, ki nam ga je postavil naš oče Krek. Izrazi zaupanja, ki jih žanjejo delavci Jugoslovanske strokovne zveze v teku sedanje volivne borbe, pričajo, da krščanskosocialistično delavstvo trdno stoji za voditelji, ki jih je postavilo na čelo svoji strokovni organizaciji in da tega zaupanja niso omajali nobeni očitki in nobeni napadi, katerim je bila Jugoslovanska strokovna zveza izpostavljena.

Nasprotno — vse govori za to, da so vse puščice, ki so letele na nas z leve in z desne, našo Jugoslovansko strokovno zvezo le okrepile, jo še bolj poživile in dvignile njeno samozavest. Pristaši krščanskega socializma so danes tako strnjeni in edini, kakor niso bili nikoli poprej. Zato izida volitev v Delavsko zbornico pričakujemo z mirno samozavestjo.

Jugoslovanska strokovna zveza se je ves čas držala načela, da je najboljši odgovor na nergarije, na očitke iz nevednosti kakor tudi na krivične napade delo in še enkrat delo. Zato tovariši, ki strokovno zvezo vodijo, niso izgubljali časa s polemiko, če ni bila res nujno potrebna, ampak so odgovarjali s pozitivnim delom na polju organizacije, delavske prosvete in zaščite našega krščanskega delavstva, obenem pa za blagor vsega delavstva brez razlike po lojalnem sodelovanju z obema drugima delavskima strokovnima organizacijama v De-

Volitve v delavsko zbornico drugje

Pred časom so poročali, da se je dosegel v splitski Delavski zbornici med vsemi skupinami sporazum in bi tako volitve odpadle. Zadnje vesti pa poročajo, da so se pogajanja za sporazum razbila vsled prevelikih zahtev marksističnih URS-ovcev. Torej bodo tudi v Splitu volitve, pri katerih bodo nastopili naši tovariši, belgrajski URS-ovci in zagrebški ORS-ovci.

Za zagrebško zbornico je zelo huda borba. Tudi tu gredo socialisti ločeno v boj. URS-ovci in ORS-ovci si medsebojno očitajo izdajo nad socialističnim gibanjem. Posebno zadnji, ki jih vodi V. Haramina, predsednik SUOR-a, so hudi. Oboji, posebno pa zadnji, kažejo velik strah pred krščanskim Radničkim strokovnim savezom iz Zagreba, ki nastopa skupno s hrvatskimi neorganiziranimi elementi. Ta koalicija je odnesla socialistom nameščensko bolniško blagajno Merkur in bo verjetno dobila v bodoči zagrebški delavski zbornici odločujočo moč.

V nacionalnih sindikatih so razprtije. Na pravkar izvršenem kongresu v Belgradu so vrgli dose-danega predsednika Stankovića Stankota. Sklenili so obenem, da se ne udeležijo volitev v Delavsko zbornico.

Kovinarji

Jesenice. Za volitve v Delavsko zbornico. Organizacijski zaupniški zbor je na svojem zborovanju prejšnji ponedeljek odobril načrt ožjega volivnega odbora za izvedbo volitev. V načrtu je med drugim tudi to, da se v vseh oddelkih postavijo informatorji, pri katerih naj delavstvo dobi vsa podrobna pojasnila, v kolikor kdo ne more slediti iz »Del. Pravice« ali mu drugače ni kaj jasno, kar bi za volitve moral vedeti. Da bo vsakemu znano, kdo je v njegovem oddelku imenovan, prinašamo danes ves seznam in prosimo, da se to upošteva.

Martinarna: Rozman Avgust, Biček Fr., Skomavec Henrik, Krive Valentin in Glavič Franc. — Zidarji: Vidmar Maks, Malej Anton. — Opekarna: Maček Jerica in Vončič Marija. — Stiskalnice in škarje: Kavčič Ivan. — Valjarna: Brtoncelj Fr.

Naša glasovnica je bela!

Rozman Franc in Smolej Albin. — Zičarna: Novak Tomaž, Klinar Ciril in Brtoncelj Ivan. — Željar- na: Frelj Anton, Zevnik Janko in Jeraša Alojz. — Pocinkovalnica: Korošec Ivan, Bručan Franc. — Mrzla valj.: Ravnik Jože, Volčini Jože, Bregant Fr. — Zavajalnica: Ličof Polde, Smolej Simon in Vovk Jože. — Skladišče: Smolej Ivan. — Meh. delav.: Arnež Peter, Simnic Avgust, Šobrle Pavel, Žnidar Stanko. — Kotlarna: Bručan Jože, Šobrle Ciril. — Mizarna: Miceli Franc. — Livarna: Rozman Jože, Šobrle Pavel, Bregant Matevž. — Kovačnica: Noč Anton, Ažman Franc. — Tesarji: Jakelj Andrej. — Ekonomat in prostor: Rogelj Anton, Langus Ant., Škofič Franc, Krničar Jože, Ravnik Anton, Klavžar Peter. — Za delavce, stanujoče pri Sv. Križu, sta imenovana Čop Janez in Klinar Jože. Vsi zgoraj navedeni so med tednom prejeli obvestilo o imenovanju, za slučaj pa, da kdo ni še prejel obvestila, naj smatra za to, današnjo objavo. Nikogar naj ne bo, ki bi se branil prevzeti poverjeno mu nalogo. V geslu discipline in zahtevne pokreta po močnem zastopstvu naše delegacije v Delavski zbornici naj vsak naročeno izvrši.

Jesenice. V nedeljo dopoldne se bo v veliki dvorani Krekovega doma vršil članski sestanek z dnevnim redom: Volitve v Delavsko zbornico in razno. Vsi člani se zaradi kratkega roka volitev pozivajo, da se sestanka do zadnjega udeležijo!

Javornik. Seja organizacijskih zaupnikov, ki se je vršila zadnje nedeljo, se je pečala zgolj z volitvami v Delavsko zbornico. Določili so se zaupniki za posamezne kraje izven naše občine, da bodo skrbeli za čim lepši uspeh liste naše Jugoslovanske strokovne zveze. Dolžnost, katero je vsak posamezni prevzel, naj vsak v polni meri tudi izvrši! V delu je naša bodočnost!

Stavbinski delavci

Ljubljana. Strokovna skupina pleskarjev, soboin črkoslikarjev. Vse organizirane člane v naši skupini ponovno opozarjamo, da naj poravnajo zaostalo članarino in to vključno do ponedeljka, 25. t. m. Kdor bi do tega roka ne poravnal članarine, oziroma se ne opravičil, ga bo odbor izključil iz rednega članstva v smislu pravil, ki pravijo, da se vsak član, ki zaostane s članarino nad dva meseca, mora izključiti. — Uradne ure skupine so vsak ponedeljek od 5 do 7 zvečer. Prosimo, da se člani v tem času obračajo na tov. odbornike za informacije. — Odbor.

To in ono

Koroška Bela - Javornik. V nedeljo 17. sept. daruje srebrno sv. mašo v domači župni cerkvi naš gospod župnik Matevž Zbontar. Ob tej priliki je dolžnost nas krščansko socialističnih delavcev, da se ga tudi spomnimo. Že leta 1910, ko je bil še kaplan na Koroški Beli, je bila na njegovo pobudo ustanovljena naša skupina. Ves čas njegovega pastirovanja se je on vedno zanimal za delavska vprašanja. Veliko dobrih nasvetov smo dobili od njega. Veliko prošelj je naredil. Pa ne samo v strokovnem, temveč tudi na prosvetnem polju je veliko storil za naš delavski kraj. Nbroj predavanj in iger se je vršilo z njegovo pomočjo. Mirno lahko trdimo, da je kot sin revnih staršev kakor nalašč za naš delavski kraj. Koliko zaslug ima na gospodarskem polju, vedo samo oni, kateri so bili z njim v občinskem odboru. Pri zgrajenem vodovodu ima on poleg g. župana največ zaslug. Bil je predsednik vodovodnega odseka do svoje razrešitve, katero je dobil, ko je bil vodovod že zgrajen. Za vse svoje delo in trud, kar ga je imel dosedaj, pa mu nasprotniki ne vedo zahvale, temveč zabavljajo in grajajo njegovo delo. Ob dnevu vašega srebrnega jubileja, g. župnik, se Vas celokupno kršč. socialistično delavstvo z radostjo spominja in se Vam zahvaljuje za vse Vaše delo in trud. Dal Bog, da bi doživeli še mnogo jubilejev v naši sredi! Kakor mi najdemo oporo pri Vas, tako vedite, da so tudi Vi lahko zanesete na nas krščansko socialistične delavce, ki vedno trdno stojimo ob Vaši strani. Ob koncu ključemo vsi prav iz sreca: »Na mnogo leta!« — Kovinar.

Smrt kosi. (Jesenice.) V sredo 6. sept. je umrl upokojenec KID in bivši dolgoletni član naše skupine tov. Kalan Tomaž. Bil je vzor discipliniranega člana. V četrtek pa je zatisnila oči žena bivšega člana, sedaj upokojenca tov. Lovro Markizetija. Obe družini sta v sorodstvu. Naključje je hotelo, da je hčeri umrl oče, njenemu možu pa drugi dan mati. Vsemu sorodstvu naše sožalje!

Tovariši! Delavci in nameščenci!
7 in 8. oktobra vsi na volišče!
Glasujte za kandidatno listo:
Jugoslovanske strokovne zveze.

Upton
Sinclair:

DOLARJI

roman

»Rodbina moje snahe dela v petroleju Sandersonovi; lahko bi se obrnil nanje. Slabo je le — če so med petrolejskimi špekulanti poštenjaki, nisem žal še nikdar nobenega videl. Prokleta konkurenca v tej panogi!«

»To sem tudi jaz že opazil,« je rekel Jed modro. »Najbrž je nezanesljivo in tvegano.«

»Meni je prišlo na um sledeče, Rusher: ali ne bi vi hoteli dopusta?«

»O tem nisem nič mislil, mr. Warren.«

»Jaz skušam vsakemu svojemu uslužbencu omogočiti nekaj tednov dopusta.«

»A jaz vendar še nisem dovolj dolgo pri vas, sir.«

»Tri mesece, menim, ne? Torej imate vsekakor pravico do osmih dni. Ali bi vas mikalo popeljati se tja gor, si ogledati zemljo in mi potem poročati?«

»In kako boste prestali brez mene?«

»Svakinja hoče na vsak način v mesto in ji je v veliko zabavo, če mi lahko bere. Za teh nekaj ur, kar ste vi pri meni, mi bo lahko pomagala kaka strežnica. Mislim sem si takole: vi sicer niste strokovnjak v petroleju, a poznate ljudi. Lahko bi govorili z obema korenjakoma in poslušali, kaj jima teži srce. Če se mi bo zdelo vredno, bom potem poslal tja iskalca, ki bo stvar natančneje preiskal. Vi ne bi imeli nič proti takemu malemu izletu?«

»To bi mi bilo silno zabavno — če bi le vedel, da ne bo vam neprilичno.«

»Dobivali boste še naprej plačo in vrh tega potnino. Menim, da z železnico ni več kakor pet ali šest ur do

mesteca, torej bi vso zadevo lahko uredili v dobrem tednu. Hočete poskusiti?«

»Jasno, mr. Warren, hvaležen sem vam za toliko zupanje.«

»Dobro, vem, da bi radi kam prišli, in tu sem vam morda nudi prilika. Če se bo kaj pokazalo, bom udeležil vas. Med tem pa ne bom z živo dušo govoril o tem; to je prvi nauk, ki ga mora izpolnjevati vsak trgovec — zlasti kadar gre za tako spekulacijsko stvar kakor je petrolej!«

»Jasno, mr. Warren, zanesite se name. Niti besedice! Kdaj naj se odpeljem?«

»Miss Lucile bo pojutrišnjem tu in potem mi je vsak dan prav. Poglejte za vlake in sestavite načrte.«

III.

Jed je prelistal vozni red, pa ni zapravljal dosti časa zanj; zdaj je imel važnejšega posla. Šel je k navedeni gospodični v mestni knjižnici in izvedel, da so o vrtni tehniki celi članki po slovniki in cele knjige o geologiji in tako dalje. Jed je vzel te knjige s seboj domov, bedel skoraj vso noč, požiral njihovo vsebino in si zapisoval. To so bile stvari, katerim se je v resnici mogel posvetiti z dušo in telesom. Ali ne bi bil v tistem času, ki ga je zapravljal za neumnost kakor pesništvo in obča zgodovina lahko spoznal razne panoge moderne ndustrije in denarstva in se tako pripravljaj na bodočnost? Oh, kakšna komedija je s to tako zvano izobrazbo!

Vendar je moral priznati, da mu je univerza Mountain City koristila. Če bi ne bilo tiste nabiralne akcije, bi ne bil nikdar prišel v Warrenerjevo bližino, in če bi ne bil študent, bi ga nikdar ne bili sprejeli v bogato hišo. Zares, univerze imajo tudi svoj smisel, čeprav zelo nejasen, ki ga lahko dojme samo bister duh kakor je Jedov.

Čitaj in nabiraj nove naročnike
za »DELAVSKO PRAVICO«!